

Dr hab. n. med. Jarosław Berent

Recenzja publikacji multimedialnej Grzegorza Teresińskiego pt.: „Biomechanika potrącenia pieszego”

Na naszym dość ubogim medyczno-sądowym rynku wydawniczym pojawiła się multimedialna publikacja na temat biomechaniki potrąceń pieszych uczestników wypadków drogowych autorstwa dr. Grzegorza Teresińskiego z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej w Lublinie.

Dr Grzegorz Teresiński od początku swej pracy zawodowej szczególnie interesuje się możliwościami rekonstrukcji wypadków drogowych z udziałem pieszych, w oparciu o nowe wykładniki morfologiczne rejestrowane podczas poszerzanych oględzin i sekcji zwłok. Nadmienić należy, że nowatorskie techniki poszerzania klasycznej techniki sekcyjnej wprowadzone zostały właśnie przez autora, który wieloletnie obserwacje upowszechnił w swej pracy doktorskiej pt. „Obrażenia stawów kolanowych, skokowych i biodrowych, miednicy oraz szyi u pieszych ofiar wypadków drogowych – ich wykrywanie i przydatność do odtwarzania okoliczności zdarzenia”, wydanej już uprzednio na nośniku elektronicznym w formacie PDF (Wydawnictwo Akademii Medycznej w Lublinie).

Recenzowana publikacja została opracowana na bazie blisko tysiąca przypadków, jako rezultat dalszych badań autora. W trakcie tych prac, między innymi porównano wyniki badań pośmiertnych z danymi z materiału aktowego pozyskanego z sądów i prokuratur. Dr Grzegorz Teresiński znacznie poszerzył zakres wnioskowania i omówił charakterystyczne obrażenia stwierdzane w grupie pieszych ofiar potrąceń.

Wspomnieć w tym miejscu należy, że wypadki w ruchu drogowym są rokrocznie przyczyną śmierci ponad miliona osób na całym świecie, a według prognoz WHO już niedługo liczba ta ulegnie podwojeniu. Szybki rozwój motoryzacji nie idzie w parze z nakładami na infrastrukturę, brakuje pieniędzy na modernizację dróg i oddzielanie ruchu

pieszych oraz rowerzystów od ruchu kołowego. Stąd też w naszym kraju piesi stanowią około 1/3 ofiar wypadków drogowych, których przyczyną jest najczęściej tzw. czynnik ludzki, a zatem prawna ocena okoliczności wypadku wymaga rekonstrukcji zdarzenia.

Unifikacja nadwozi samochodów osobowych spowodowała zmiany w charakterze i umiejscowieniu obrażeń ciała u pieszych i rowerzystów, stąd też klasyczne metody badania, opisywane w podręcznikach medycyny sądowej, coraz częściej okazują się nieprzydatne do rekonstrukcji przebiegu zdarzenia, zwłaszcza w przypadkach przeżycia pokrzywdzonych.

Stąd też idea upowszechnienia zebranych doświadczeń w formie multimedialnej wydaje się być godna poparcia, gdyż zawarte w niej liczne animacje, ilustrujące kinematykę potrąceń pieszych w różnych sytuacjach drogowych znacznie ułatwiają zrozumienie skomplikowanych, wielomiejscowych oraz wielopostaciowych mechanizmów obrażeń, w tym także obrażeń rzadko rozpoznawanych przez klinicystów, jak np. śródkostne wylewy krwawe.

Omawiana publikacja, która powstała w ramach projektu badawczego finansowanego przez Komitet Badań Naukowych, umożliwia przejrzyste i zrozumiałe szkolenie specjalistyczne lekarzy (nie tylko w aspekcie rekonstrukcyjnym w ramach medycyny sądowej, ale i terapeutycznym) oraz może stanowić cenne źródło wiedzy dla prawników i biegłych z zakresu ruchu drogowego. Warte podkreślenia jest to, że autor położył szczególny nacisk na praktyczny aspekt badań i możliwość zastosowania ich wyników nie tylko podczas badań pośmiertnych, ale – co jest szczególnie cenne – w przypadkach przeżycia ofiar potrąceń na podstawie interpretacji badań obrazowych narządu ruchu.

Temat i forma publikacji jest unikalna, ponieważ dotychczas wydawane jedynie publikacje książkowe, poruszające problematykę rekonstrukcji okoliczności potrąceń pieszych na podstawie doznanych przez nich obrażeń, omawiają zakres wiedzy dawnej. O tym, że prace dr. Grzegorza Teresińskiego uzyskały już rozgłos światowy świadczy fakt, że został on zaproszony jako konsultant medyczny do udziału w testach zderzeniowych przeprowadzanych na Uniwersytecie w Wirginii w Stanach Zjednoczonych. Cenić należy także fakt, że został poproszony o napisanie autorskiego rozdziału na temat sądowo-lekarskiej rekonstrukcji okoliczności wypadków drogowych w monografii „Forensic medicine and the lower extremity” pod redakcją J. Rich’a i D. Dean z Harvard Medical School (książka jest już dostępna w formie drukowanej i elektronicznej – <http://www.humanapress.com>).

Na koniec polecając omawianą publikację i prezentując sylwetkę autora nie wypada pominąć faktu, że Grzegorz Teresiński od wielu lat na bieżąco upowszechnia wyniki prowadzonych badań podczas licznych konferencji krajowych i zagranicznych, w tym organizowanych przez IRCOBI (International Research Council on Biomechanics of Impact) – jedną z najważniejszych międzynarodowych konferencji na temat biomechaniki wypadkowej, a także w ramach wykładów autorskich na zaproszenie organizatorów różnego rodzaju szkoleń. Autor programu od kilku lat prowadzi w Zakładzie Medycyny Sądowej AM w Lublinie autorski kurs pt. „Rekonstrukcja wypadku drogowego” dla lekarzy, którzy chcieli pogłębić swoją wiedzę w tej dziedzinie oraz lekarzy w trakcie specjalizacji z zakresu medycyny sądowej.

Badanie struktur anatomicznych omawianych w recenzowanej publikacji nie jest szczególnie skomplikowane, obrażenia są łatwe do wykrycia

nawet w przeciętnie wyposażonym prosektorium, a ich ocena jest możliwa przez każdego obducenta po odpowiednim przeszkoleniu. Zaproponowane procedury badawcze mogą zatem stać się rutynowymi czynnościami podczas badania pośmiertnego pieszych ofiar wypadków drogowych, a także stwarzają kryteria wnioskowania w oparciu o wyniki badań obrazowych w przypadkach przeżycia ofiar potrąceń.

Na portalu medycyny sądowej (<http://www.forensic-medicine.pl>) znajdują się przykładowe ilustracje – kopie zawartości ekranu komputera oraz opis struktury i zawartości programu.

Podsumowując chciałbym gorąco polecić „Biomechanikę potrącenia pieszego” autorstwa dr. Grzegorza Teresińskiego jako niezwykle cenne wydawnictwo, bardzo przydatne zarówno w codziennej pracy medyka sądowego, jak i w działalności dydaktycznej.